

Undersökning visar stora brister i läkares arbetsmiljö

Läkaryrket är ur flera aspekter bland de värsta yrken man kan ha, enligt Arbetsmiljöverkets stora undersökning. Samtidigt tycker 90 procent av läkarna att deras yrke är meningsfullt och utvecklande.

FOTO: HANS PETERSSON

»Det här visar att det inte funnits så mycket luft att pressa ut ur systemet, utan att det gått alldeles för långt, och nu mår läkarna illa av det«, säger Marie Wedin, ordförande i Läkarförbundets arbetslivsgrupp.

I den stora arbetsmiljöundersökning som Arbetsmiljöverket låter Statistiska centralbyrån göra vartannat år tillfrågas mellan 10 000 och 15 000 personer i befolkningen, inom alla möjliga yrken. I somras kom den senaste rapporten. Den visar en rad områden där läkarnas arbetsmiljö framstår som särskilt dålig jämfört med de flesta andras. Resultaten baseras på en sammanslagning av de tre

senaste undersökningarna, åren 1999, 2001 och 2003.

Problem som är särskilt vanliga bland läkare har med hög arbetsbelastning och den psykosociala arbetsmiljön att göra. Många av problemen delar de med en

del andra yrken där man har med människor att göra, till exempel annan sjukvårdspersonal, grundskolelärare och socialsekreterare.

Psyiskt påfrestande

80 procent av läkarna anser att de har alldeles för mycket att göra. Det är vanligt att man arbetar över, hoppar över lunch eller tar med sig jobb hem. Tre fjärdedelar av läkarna upplever sitt arbete som psykiskt påfrestande. Att inte få besked från chefen om vad som ska prioriteras ökar pressen. Nära två tredjedelar uppger att de för det mesta inte eller aldrig får besked om vad som ska prioriteras. Omkring tre fjärdedelar uppger att de inte kan bestämma arbetstakten eller välja när arbetsuppgifter ska utföras, vilket är vanligt i yrken där arbetet styrs av kontakt med andra människor.

– Det här är inga bra siffror. De bekräftar att arbetsmiljöfrågorna kommer att bli väldigt viktiga i den kommande avtalsrörelsen, säger Marie Wedin, förste vice ordförande i Läkarförbundet och ordförande i ALG, förbundets arbetslivsgrupp.

– De senaste årens kostnadsjakt har gått ut över läkarnas arbetsmiljö. Det här visar att det inte funnits så mycket luft att pressa ut ur systemet, utan att det gått alldeles för långt, och nu mår läkarna illa av det. Man vet av arbetsmiljöforskning att det är väldigt viktigt att kunna styra sitt arbete och det här visar att det kan vi inte. Vi har hamnat i en situation där vi varken rår över arbetets innehåll eller över vår arbetssituation, säger Marie Wedin.

Nära en tredjedel av läkarna har under det senaste året utsatts för våld eller hot om våld. Ovanligt många har utsatts för trakasserier på grundval av kön.

Även positiva svar

Men läkarna utmärker sig också åt det positiva hållet. Läkarna får i större utsträckning än de flesta andra utbildning på betald arbetstid och de har lägre sjuknärvaro än folk i allmänhet. Hela 90 procent av läkarna upplever sitt arbete som meningsfullt och 80 procent är i stort sett nöjda med arbetet.

– Man vet ju att känslan av sammanhang är viktig och den är väldigt tydlig i läkaryrket. Man får omedelbar feedback och det är det som gör det meningsfullt, säger Marie Wedin.

Läkarna om sin arbetsmiljö

Andel i procent som instämmer i påståendet. Genomsnittet för alla yrken inom parentes.

Arbetar över varje vecka	66 (30)
Svårt på fritiden att koppla av tankar på jobbet	62 (45)
Saknar tid/ork för privatlivet minst en dag/vecka	54 (40)
Upplever sig ha alldeles för mycket att göra	79 (57)
Upplever arbetet som psykiskt påfrestande	76 (45)
Tvungen att varje vecka dra in på lunch/arbets över/ta med jobb hem	74 (34)
Kan högst halva tiden ta korta pauser för att prata	70 (52)
Liten möjlighet att bestämma arbetstakten	76 (50)
Kan för det mesta inte bestämma när arbetsuppgifter ska göras	72 (44)
Kan för det mesta inte påverka beslut om egna arbetsuppgifter	36 (26)
Kan för det mesta inte/aldrig få besked om prioritering	63 (38)
Varit i konflikt/bråk med andra än arbetskamrater/chefer senaste året	63 (34)
Utsatt för våld eller hot om våld senaste året	29 (14)
Utsatta för mobbning från chef/arbetskamrater senaste året	13 (9)
Utsatt för trakasserier grundat på kön senaste året	12 (7)
Har varje vecka möjlighet att lära nytt/utvecklas	84 (54)
Minst fem dagars utbildning på betald arbetstid senaste året	68 (24)
Arbetet är meningsfullt	90 (69)
Är i stort sett nöjd med arbetet	80 (72)
Sjuknärvaro minst två gånger senaste året	46 (51)

Läs hela undersökningen Arbetsmiljön 2003 på www.av.se under rubriken Officiell statistik

Elisabet Ohlin